

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 14 ноември 2022 г.
(OR. en)

14716/22

COPS 546
CONOM 139
CONUN 277
DEVGEN 203
CFSP/PESC 1540
CSDP/PSDC 772
RELEX 1521

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

№ предх. док.: 14499/22

Относно: Заключение на Съвета относно жените, мира и сигурността

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно жените, мира и сигурността, одобрени от Съвета на заседанието му от 14 ноември 2022 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ЖЕНИТЕ, МИРА И СИГУРНОСТТА

1. Равенството между половете и правата на човека стоят в основата на универсалните ценности и представляват самостоятелни приоритети, интегрирани във всички политики на Европейския съюз. Съветът припомня заключенията си относно жените, мира и сигурността от 10 декември 2018 г., потвърждава отново валидността на стратегическия подход на ЕС по въпросите на жените, мира и сигурността и се ангажира с пълното изпълнение на Плана за действие на ЕС относно жените, мира и сигурността за периода 2019—2024 г. Необходимо е да се обърне внимание на възникналите нови проблеми и предизвикателства. В настоящия геополитически контекст и променящата се обстановка на сигурност цялостното изпълнение на ангажиментите по Програмата за жените, мира и сигурността е по-важно от всякога и стои в центъра на мира и сигурността в съответствие с посоченото в Резолюция 1325 (2000) и последващите резолюции.
2. Съветът подкрепя предложението, направено от генералния секретар на ООН в доклада му „Нашата обща програма“, за „Нова програма за мир“, която ще включва надграждане върху настоящата Програма за жените, мира и сигурността, така че жените и равенството между половете да бъдат поставени в центъра на мира и сигурността.
3. Съветът подчертава политическото значение на Програмата за жените, мира и сигурността и приветства включването ѝ в различните политики и планове за действие на ЕС след приемането на заключенията на Съвета от 2018 г. Във връзка с това Европейската комисия прие Стратегия на ЕС за равенство между половете за периода 2020—2025 г. и План за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP) III „Амбициозна програма за равенство между половете и за овластяване на жените във външните дейности на ЕС“ за периода 2021—2025 г., което беше приветствано в заключенията на председателството от 16 декември 2020 г. Съветът приканва върховния представител и Комисията да докладват за предприетите действия и извлечените поуки при изпълнението на ангажиментите по отношение на жените, мира и сигурността във връзка с различните политики и планове за действие и ще направи оперативни заключения с цел ускоряване на действията в това отношение.

4. Съветът е обезпокоен от непропорционалното въздействие, което въоръжените конфликти продължават да оказват върху жените и момичетата по света, както и от широкото разпространение на сексуалното и на основаното на пола насилие, включително на свързаното с конфликти сексуално насилие, офлайн и онлайн. Съветът ще увеличи усилията си за предотвратяване на сексуалното и на основаното на пола насилие и за борба с тези явления с цел гарантиране на пълна отчетност и борба с безнаказаността и ще насърчава всички заинтересовани страни да се присъединят към това колективно начинание. Съветът подчертава, че ЕС ще прилага координиран подход за намаляване на риска и предотвратяване на всички форми на сексуално и основано на пола насилие и ще гарантира, че ответните действия са насочени към жертвите и преживелите и вземат под внимание травмите, включително чрез достъп до услуги за сексуалното и репродуктивното здраве, както и за психично здраве и психологическа подкрепа. Съветът изтъква отново твърдия си ангажимент за спазване на международното право в областта на правата на човека и на международното хуманитарно право и за прекратяване на безнаказаността за международни престъпления, не на последно място когато изнасилването се използва като средство за водене на война.
5. ЕС продължава да е ангажиран с насърчаването, защитата и спазването на всички права на човека и за пълното и ефективно прилагане на Пекинската платформа за действие и на Програмата за действие на Международната конференция за населението и развитието и на резултатите от техните конференции за преглед и в този контекст продължава да отдава първостепенно значение на сексуалното и репродуктивното здраве и права. Във връзка с това ЕС потвърждава своята ангажираност за утвърждаването, защитата и упражняването на правото на всеки човек да има пълен контрол и да решава свободно и отговорно въпросите, свързани със сексуалността и сексуалното и репродуктивното си здраве, без дискриминация, принуда и насилие. ЕС изтъква освен това необходимостта от всеобщ достъп до качествена и достъпна изчерпателна информация и образование относно сексуалното и репродуктивното здраве, включително до широкообхватно сексуално възпитание, както и до здравни услуги.

6. Съветът изразява своята загриженост във връзка с отстъплението в световен мащаб от пълноценното и равноправно упражняване на човешките права от жените и момичетата и с влошаването на сигурността и безопасността за жените и момичетата. Съветът осъжда засилването на репресиите, насилието, заплахите и атаките срещу жените и момичетата както офлайн, така и онлайн, които по-специално са насочени срещу правозащитниците, журналистите, миротворците, ръководените от жени организации, политически активните жени, жените профсъюзни дейци, жените — жертви на насилствено разселване и принудителна миграция, както и всички други жени и момичета, живеещи в условията на конфликти и кризи, не на последно място в Афганистан, Етиопия, Йемен, Колумбия, Мианмар, Сирия и Судан. Съветът насърчава върховния представител, посланика на ЕСВД по въпросите на равенството между половете и многообразието и държавите членки да засилят сътрудничеството с други международни, регионални и местни организации, както и с гражданското общество, включително организациите за правата на жените, правозащитниците и миротворците, с цел преодоляване на тези тенденции.
7. Съветът отново призовава за укрепване на пълноценното, равноправно и съдържателно участие и лидерство на жените и момичетата в предотвратяването и разрешаването на конфликти през целия цикъл на конфликта, включително чрез официално и неформално посредничество, управление на кризи, изграждане и поддържане на мира, мирни преговори, демобилизация, разоръжаване и реинтеграция, реформа в сектора на сигурността и други процеси на възстановяване и реконструкция. Съветът припомня ангажимента си да подкрепя равноправното, пълноценно, ефективно и съдържателно участие на жените и младите хора в цялото им многообразие, включително във всички сфери на обществения и политическия живот, съгласно Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. Същественото увеличаване на лидерството и на участието на жените във всички аспекти на мира и сигурността е необходимо не само в името на правата на човека и на равенството между половете, приобщаващото управление и социалното сближаване, но и с цел устойчивото разрешаване на конфликти и кризи.

8. Организациите на гражданското общество, ръководените от жени организации, правозащитниците и миротворките играят жизненоважна роля за осъществяването на промените и на ангажиментите по Програмата за жените, мира и сигурността. Те често се сблъскват със специфични заплахи за сигурността, сплашване и тормоз и заслужават нашето признание, подкрепа и защита. Съветът подчертава значението на тясното сътрудничество с организациите на гражданското общество при изпълнението на ангажиментите в областта на равенството между половете и по отношение на жените, мира и сигурността и при постигането на целите за устойчиво развитие. Той оценява решаващата роля на гражданското общество, организациите на жените на местно равнище, миротворците и правозащитниците посредством активна ангажираност, консултации и участие, включително в хуманитарен и кризисен контекст. Във връзка с това Съветът приканва Комисията, върховния представител, държавите членки, специалните представители на ЕС, специалните пратеници на ЕС и други представители на ЕС допълнително да засилят сътрудничеството и консултациите си с организациите на гражданското общество, включително ръководените от жени организации, за да се гарантира равенството между половете и овластяването на жените и момичетата. Съветът насърчава държавите членки да включат ръководени от жени и насочени към жените организации на гражданското общество в разработването на политики и проекти, изпълнението, мониторинга и оценката на Програмата за жените, мира и сигурността.
9. Въздействието на агресивната война на Русия срещу Украйна върху всички жени и момичета буди сериозна загриженост, а нарастващите доказателства за сексуално и основано на пола насилие, включително като военна тактика от страна на руските въоръжени сили, както и на паравоенните образувания, контролирани от руските въоръжени сили, са изключително тревожни. В този контекст независимата международна анкетна комисия за Украйна заключи, че в Украйна са извършени военни престъпления. Съветът подчертава необходимостта да се гарантира пълна отчетност за сексуалните и основаните на пола престъпления. От решаващо значение е да се гарантира съобразен с равенството между половете, ориентиран към преживелите и вземащ под внимание травмите подход във всички усилия за реагиране на агресивната война на Русия срещу Украйна, а именно в хуманитарната реакция, реакцията при кризи и дългосрочните усилия за мир, сигурност и възстановяване. Съветът приветства и подкрепя усилията на Украйна за изпълнение на втория национален план за действие относно жените, мира и сигурността за периода 2021—2025 г.

10. Продължаващата жестока репресия срещу протестиращите в Иран, включително срещу жени и деца, допълнително подчертава неотложността на Програмата за жените, мира и сигурността и налага да им окажем подкрепа. Правата на жените и момичетата в Иран трябва да бъдат спазвани и защитавани и тяхното пълноценно, равноплатно и съдържателно участие в обществения живот, включително във вземането на решения, трябва да бъде гарантирано. Съветът очаква иранските власти да спазват принципите, залегнали в Международния пакт за граждански и политически права, по който Иран е страна, по-специално като зачитат правото на недискриминация и равното право на мъжете и жените да упражняват гражданските и политическите права, гарантирани от Международния пакт за граждански и политически права. Освен това Съветът призовава иранските власти да освободят всички мирни демонстранти, да осигурят справедлив процес за всички задържани лица и да дадат яснота относно броя на смъртните случаи и арестите.
11. Влошаващото се положение на жените и момичетата в Афганистан продължава да буди сериозно безпокойство. Съветът осъжда системното ограничаване от талибаните на човешките права и основните свободи на жените и момичетата. Съветът призовава за целенасочени и значителни усилия от страна на върховния представител, Комисията и държавите членки с цел подобряване на положението и осигуряване на участието на афганистанските жени в диалозите по политиката относно Афганистан. Във връзка с това Съветът отчита значението на инициативите за изпълнение на Програмата за жените, мира и сигурността, като например създаването на форума на афганистанските жени лидери с посредничеството на ЕС.

12. Програмата за жените, мира и сигурността е от основно значение за съвременните глобални предизвикателства, свързани с мира и сигурността. Във връзка с това Съветът изтъква, че въоръжените конфликти, както и новите, възникващи и все по-сложни предизвикателства пред сигурността, като например изменението на климата, продоволствената несигурност, недостигът на вода и на други природни ресурси, пандемията, включително въздействието на COVID-19, енергийните предизвикателства, тероризмът, организираната престъпност, принудителната миграция и насилственото разселване, трафикът на хора, рисковете, свързани с нововъзникващи и революционни технологии и хибридните заплахи, включително кибератаките и дезинформацията, оказват непропорционално въздействие върху жените и момичетата и водят до цялостно влошаване на положението на жените, което има пагубни последици за пълноценното упражняване на човешките права на жените и момичетата в световен мащаб. ЕС и неговите държави членки се ангажират да се стремят към разбиране на свързаните с пола измерения на рисковете за сигурността и да предприемат действия по тях, за да се избегне изострянето на уязвимостите, но също така да открият нови входни точки за постигането на напредък в областта на равенството между половете, подобряването на устойчивостта и поддържането на мира. От решаващо значение е да се гарантира, че всеки отговор се основава на:

- анализ, от гледна точка на равенството между половете, на причините, последиците и отражението върху политиката, като се използват статистически данни за половете въз основа на дезагрегирани по пол, възраст и увреждания данни, за да се гарантира по-ефективен, приобщаващ и устойчив отговор;
- пълноценно, равноправно и съдържателно участие на жените във всички фази на цикъла на конфликта;
- предотвратяване и защита от основано на пола насилие;
- като цяло приобщаващо и съобразено с равенството между половете лидерство в политиката и вземането на решения, свързани със сигурността в общ план.

13. Съветът подчертава необходимостта от последващи действия по отношение на ангажиментите, поети във връзка с интегрирането на въпросите за жените, мира и сигурността в Стратегическия компас и концепцията от 2020 г. за мирното посредничество на ЕС и насоките на ЕС относно посредничеството, както и във връзка с усилията, положени за насърчаване и гарантиране на перспективата за равенство между половете и ангажиментите в областта на жените, мира и сигурността при разработването на концепцията на ЕС за стабилизиране и Пакта относно гражданското измерение на ОПСО 2.0. Съветът подчертава ангажимента си да увеличи броя на жените на всички длъжности, включително на лидерски позиции. Освен това Съветът отчита необходимостта от пълно интегриране на въпросите за жените, мира и сигурността и в двата стълба на Европейския механизъм за подкрепа на мира. Външната дейност на ЕС следва да допринася активно за осъществяването на човешките права на жените и момичетата, включително за предотвратяването на свързаното с конфликти сексуално и основано на пола насилие.
14. Съветът припомня необходимостта да се гарантира интегрирането на принципа на равенство между половете, експертния опит и изпълнението на Програмата за жените, мира и сигурността в мисиите и операциите по линия на ОПСО в тяхното цялостно планиране, провеждане, последващи действия, мониторинг и оценка, за да се повиши ситуационната осведоменост и да се подобрят превантивните и защитните мерки. Това е в съответствие със стратегията и плана за действие за увеличаване на участието на жените в гражданските мисии по линия на ОПСО за периода 2021—2024 г. Съветът приканва институциите на ЕС и държавите членки да гарантират, че мисиите и операциите по линия на ОПСО допълнително насърчават равенството между половете, като се съсредоточават и върху пълноценното, равнопоставено и съдържателно участие на жените на всички граждански и военни длъжности по линия на ОПСО, включително на лидерски позиции. Следва да се насърчава лидерство, съобразено с равенството между половете, като се укрепва експертният опит в областта на равенството между половете в рамките на управленската структура на ЕСВД по линия на ОПСО, включително военните структури на Съюза. Съветът призовава ЕС и неговите държави членки да укрепят мрежата от съветници по правата на човека и равенството между половете в мисиите и операциите по линия на ОПСО в съответствие с ангажимента, поет в Стратегическия компас на ЕС за 2023 г. Съветът призовава за непрекъснато прилагане на основана на превенцията политика на нулева толерантност спрямо всички прояви на сексуална експлоатация, сексуално насилие и сексуален тормоз, извършени от служители на ЕС или от членове на персонала, участващ в мисии и операции по линия на ОПСО, както и от командващи/ръководители, изпълнители и партньори. Той насърчава ЕС и неговите държави членки да продължат да разглеждат тези въпроси в следващия пакт относно гражданското измерение на ОПСО.

15. Съветът отбелязва също, че изпълнението на цялата програма за жените, мира и сигурността продължава да е ключов приоритет за стратегическото партньорство между ЕС и ООН в областта на мироопазващите операции и управлението на кризи, за което беше изразена подкрепа в заключенията му от 24 януари 2022 г., както и за партньорствата с други международни и регионални организации като ОССЕ, НАТО и Африканския съюз. ЕС призовава да се увеличат усилията за ускоряване на привеждането в действие на съвместния ангажимент на ЕС и ООН по отношение на жените, мира и сигурността, като се обърне специално внимание на защитата на правозащитниците и миротворците срещу репресии, заплахи и насилие. Съветът насърчава ЕС и неговите държави членки систематично да възприемат трансформиращ подход, съобразен с равенството между половете, и да включат въпросите за равенството между половете и техния анализ, както и участието на жените, във всички външни действия на ЕС, включително във всички действия по линия на ОВППС/ОПСО, било граждански или военни, както и в политическите диалози, диалозите по правата на човека и международните партньорства.
16. Съветът изразява задоволство от мандата и работата на посланика на ЕСВД по въпросите на равенството между половете и многообразието в посока по-нататъшно интегриране на ангажиментите по отношение на жените, мира и сигурността в действията на ЕС. За тази цел Съветът изтъква, че е необходимо ЕС и неговите държави членки да прилагат подходи, съобразени с равенството между половете, във всички усилия, насочени към предотвратяване и разрешаване на конфликти, мирни преговори, сигурност, изграждане на мира, поддържане на мира, хуманитарна реакция, както и помощ, възстановяване и реконструкция на засегнати от конфликти държави, включително процеси на правосъдие в условията на преход, и да гарантират пълноценно, равноправно и съдържателно участие на жените в тези процеси. Съветът приканва Комитета по политика и сигурност (КПС) да обмисли как въпросите за жените, мира и сигурността могат да бъдат систематично интегрирани във всички политически диалози и диалози по въпросите на сигурността.

17. Съветът подчертава, че е важно ЕСВД, включително Военният секретариат на ЕС, службите на Комисията и държавите членки, да разработят и обменят добри практики относно съобразените с равенството между половете показатели за отчетност, дезагрегираните по пол и възраст данни и анализа на равенството между половете във всички дейности в областта на мира и сигурността за програмиране, финансиране и действия по линия на ОПСО, за да могат да проследяват и наблюдават напредъка и да отстояват човешките права на жените и да постигнат напредък по Програмата за жените, мира и сигурността. Във връзка с това той припомня ролята на работната група на ЕС за жените, мира и сигурността като важен форум за обмен и партньорство между институциите на ЕС, държавите членки и гражданското общество и приканва ЕС и неговите държави членки да използват по целесъобразност полезните взаимодействия на международните рамки за мониторинг и измерване на въздействието.
 18. Съветът остава изцяло ангажиран с осигуряването на изпълнението на пълната програма за жените, мира и сигурността и остава ангажиран с този въпрос.
-